

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť k čl. I

Zákon o sudcoch a prísediacich bol predložený do legislatívneho procesu v roku 2000 a nadobudol účinnosť k 1.1.2001. V čase nadobudnutia účinnosti mal za cieľ reagovať na postavenie sudcov ako ústavných činiteľov a upraviť všetky ich nároky v súlade s ústavou, s medzinárodnými dokumentmi záväzného aj odporúčacieho charakteru.

Od nadobudnutia účinnosti tohto zákona došlo v roku 2003 k takým významným zmenám v právnej úprave sociálneho poistenia, na ktoré je potrebné reagovať najmä

- v súvislosti s novou úpravou možného súbehu poberania starobného dôchodku a platu sudcu
- v súvislosti s úpravou príplatku k dôchodku sudcu za výkon funkcie sudcu a
- postupného zosúladenia výšky dôchodku sudcu s príplatkom k dôchodku ako osobitným druhom nároku podľa tohto zákona

Predložený návrh rieši novým spôsobom prerušenie výkonu funkcie sudcu v návaznosti na jeho nárok na príplatok za výkon funkcie a dôslednejšie reaguje na možné využitie sudcu, ktorý je poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku pri opätovnom návrate do výkonu funkcie sudcu. Zároveň dáva možnosť, aby sa uvoľnené miesto sudcu po rozhodnutí ministra podľa § 36 Zákona o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov obsadilo ako voľné miesto sudcu tam, kde to vyžaduje situácia v justícii. Zároveň určuje maximálny počet rokov, za ktoré sa príplatok za výkon funkcie sudcu môže sudcovi priznať, na 35 rokov výkonu funkcie.

Príplatok k dôchodku za výkon funkcie sudcu je priznávaný z výpočtového základu, ktorým je priznaný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok a predstavuje zákonom určené percento výšky príplatku. Navrhovaná úprava za výpočtový základ považuje priemerný plat sudcu a príplatok za výkon funkcie sudcu ako nový inštitút neviaže na dôchodok priznaný podľa zák. č. 461/2003 o sociálnom poistení. Aby bola dosiahnutá primeraná výška príplatku za výkon funkcie sudcu, postupne znižuje percentuálny podiel z doterajších 3.75% na 1.3% v roku 2005, 1.25% v roku 2006 a od 1.1.2007 upravuje percentuálny podiel príplatku na 1%.

Návrh novely zákona upravuje v prechodných a záverečných ustanoveniach doterajšie nároky sudcov, ktorí poberajú príplatok k dôchodku za výkon funkcie sudcu tak, že od účinnosti zákona, teda od 1.1.2005 prestanú poberať príplatok k dôchodku a bude im priznaný a vyplácaný príplatok za výkon funkcie sudcu vo výške určenej týmto zákonom. Postupným znižovaním priznaného percentuálneho podielu bude zabezpečené, aby príplatok za výkon funkcie sudcu vyplácaný ministerstvom spravodlivosti spolu s dôchodkom priznávaným podľa zákona o sociálnom poistení predstavoval vo výslednej sume pri maximálnej dobe platenia poistného 42 rokov a zákonom určenej maximálnej dobe pre priznanie príplatku, asi 60% z priemerného platu sudcu. Zároveň návrh vychádza z priemerného platu

sudcu, ktorým je vždy, pre všetky kategórie sudcov bez ohľadu na to, či pôsobia na najvyššom súde, krajskom súde alebo okresnom súde trojnásobok priemernej nominálnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve Slovenskej republiky v príslušnom roku.

Všeobecná časť k čl. II

Cieľom návrhu zmien a doplnení zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov je zosúladiť postavenie prokurátorov v oblasti dôchodkového zabezpečenia s novými platnými právnymi úpravami.

Návrh rešpektuje medzinárodne uznávanú zásadu, že postavenie prokurátorov, ich istoty a zabezpečenie má byť obdobné postaveniu, istotám a zabezpečeniu sudcov. Návrh je v súlade s Pravidlami o úlohe prokurátorov, schválenými na 8. kongrese OSN o prevencii zločinnosti a zaobchádzaní s páchatelmi v septembri 1990. Mimo iného z týchto pravidiel vyplýva: „Zákonom musia byť zabezpečené spravodlivé služby prokurátorov, primerané odmeňovanie a kde je vhodné, zachovanie úradu, dôchodok a vek odchodu na odpočinok“.

Pravidlá o úlohe prokurátorov v komplexnosti poukazujú na osobitosť služby vo funkcii prokurátora. Je to obdoba služby sudcu. Obidve tieto profesie sa výrazne odlišujú od postavenia v iných (lukratívnejších) právnických profesiách (napr. advokáti, či notári). V súvislosti s postavením a výkonom funkcie má prokurátor zákonom uložené také povinnosti, ktoré jeho možné aktivity v občianskom a osobnom živote zakazujú, či obmedzujú (napr. § 11, § 26, § 27, § 28 zákona č. 154/2001 Z. z.). Výkon funkčných povinností tak v oblasti trestnej, ako aj netrestnej iba málokedy umožňuje prijatie kompromisných rozhodnutí. Snaha o presadzovanie svojich a svojských záujmov fyzických, či právnických osôb prostredníctvom orgánov prokuratúry a súdov je často spojená s agresivitou vo všetkých jej formách a prejavoch.

Motivujúcim činiteľom pre to, aby právnik vykonával funkciu prokurátora ako celoživotné povolanie, by mal byť príplatok za výkon funkcie a príplatky k dôchodku (nové znenie § 134-137 predkladaného návrhu, ktorým sa formálne aj obsahovo nahrádzajú ustanovenia o príplatku k dôchodku).

Táto zmena, ako aj zmena všeobecných predpisov o dôchodkovom zabezpečení sa premieta aj v návrhoch zmien ustanovení § 138, 139, 140, 141 a § 167 platného zákona. S ohľadom na navrhované zmeny vzniká potreba novo upraviť aj prechodné ustanovenia (§ 263a predkladaného návrhu).

Účinnosť navrhovanej novely sa predpokladá 1. januára 2005.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ostatnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami a dohodami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Predkladaný návrh zákona bude predstavovať úsporu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu; zvýšenie nárokov na finančné prostriedky z rozpočtov vyšších územných celkov, ani zvýšené nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie nezakladá.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu zákona
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

1. Navrhovateľ zákona : **vláda Slovenskej republiky**
2. Názov návrhu zákona : **zákon ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov**
3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii :
 - a) návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl.70 Európskej dohody o pridružení, Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, odporúčané v prílohe Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integrácie do vnútorného trhu Únie (Biela kniha), screeningu. Návrh nepatrí medzi úlohy vlády Slovenskej republiky, je predkladaný ako iniciatívny návrh zákona.
 - b) Nevyplyvajú zo schválenej negociačnej pozície Slovenskej republiky ku kapitole č. 24
4. Problematika návrhu právneho predpisu :
 - a)
 - b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev
 - c)
 - d) nie je upravená v práve Európskej únie
5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie :

Vzhľadom na vnútroštátny charakter upravovanej problematiky je posudzovanie súladu návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a Európskej únie bezpredmetné.
6. Gestor (spolupracujúce rezorty) :

**Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Generálna prokuratúra Slovenskej republiky**
7. Účasť expertov pri príprave návrhu právneho predpisu a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie:

Pri vypracúvaní návrhu nebola účasť experta.

Doložka finančných, ekonomických, enviromentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť k čl. I.

1. Návrh zákona **zakladá nároky na verejné financie.**

Podľa doposiaľ platnej právnej úpravy vypláca ministerstvo spravodlivosti príplatok k dôchodku za výkon funkcie sudcu spolu 78. sudcom. Priemerný príplatok sa vypláca vo výške **14 390 Sk**.

Sudcovia, ktorí požiadali o prerušenie výkonu funkcie od účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení doposiaľ nepredložili rozhodnutie o výške priznaného dôchodku, ktoré je podmienkou pre vypočítanie a vyplácanie príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu. Týchto sudcov je **18**. Kvalifikovaný odhad ďalších sudcov, u ktorých možno reálne predpokladať, že požiadajú o prerušenie funkcie podľa § 24 odsek 4 a zároveň o vyplácanie príplatku v roku 2004 je **30**. Ich príplatok sa bude vypočítavať z vyššieho základu a s ohľadom na vek sudcov, počet rokov započítateľných do základu pre výpočet dôchodku bude predstavovať podstatne vyššiu sumu, ktorá sa zatiaľ nedá vyčíslieť, pretože závisí u každého sudcu individuálne z priznanej výšky dôchodku. Odhad výšky príplatku, na ktorý si sudca uplatnil nárok po zmene zákona o sociálnom poistení, môže byť najmä u sudcov vyššieho veku s vysokým počtom nadpracovaných rokov okolo **30 000 Sk**.

Nový inštitút príplatku za výkon funkcie sudcu nebude závisieť od výšky priznaného starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, ale bude závisieť od priemerného platu sudcu, ktorým je podľa osobitného zákona trojnásobok nominálnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve vyhlásený za príslušný rok Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Za roky 2005, 2006 a 2007 bude rozdielny, pretože na základe návrhu novely sa bude percento príplatku znižovať a v roku 2007 dosiahne rovnakú výšku pre všetkých sudcov, ktorou bude jedno percento (1%) z priemerného platu sudcu bez rozdielu, čiže rovnako u sudcov, ktorí pôsobili na súde okresnom, krajskom alebo najvyššom.

V roku 2005 vychádzame zo základu pre výpočet **43 100 Sk**, teda trojnásobku nominálnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve, tak ako ho vyhlásil štatistický úrad **na rok 2003**

$$431 \times 1.3 \% \times 35 \text{ rokov} = 19\,610 \text{ Sk}$$

$$19\,610 \text{ Sk} - 14\,390 \text{ Sk} = 5\,220 \text{ Sk}$$

5 220 Sk x 78 sudcov x 12 mesiacov = 4 885 920 Sk = dopad na rozpočet za rok 2005

V roku 2006 môžeme vychádzať z rovnakého základu, lebo iný odhad nárastu mzdy nemáme.

$$431 \times 1,25\% \times 35 \text{ rokov} = 18\,856$$

$$18\,856 \text{ Sk} - 14\,390 \text{ Sk} = 4\,466 \text{ Sk}$$

$4\,466 \text{ Sk} \times 78 \text{ sudcov} \times 12 \text{ mesiacov} = \mathbf{4\,180\,176 \text{ Sk}}$ = dopad na rozpočet na rok 2006

V roku 2007 pri rovnakom odhade

$$431 \times 1\% \times 35 \text{ rokov} = 15\,085 \text{ Sk}$$

$$15\,085 \text{ Sk} - 14\,390 \text{ Sk} = 695 \text{ Sk}$$

$695 \text{ Sk} \times 78 \text{ sudcov} \times 12 \text{ mesiacov} = \mathbf{650\,520 \text{ Sk}}$ = dopad na rozpočet za rok 2007.

U ostatných sudcov, ktorí by mali nárok na vysoké príplatky súvisiace so zvýšením výpočtového základu (nárok uplatnený v roku 2004), by došlo naopak **k poklesu** doposiaľ vypočítaných príplatkov. Len ako príklad na základe kvalifikovaného odhadu možno uviesť, že rozdiel by predstavoval u jedného sudcu až **10.000 Sk** a viac korún mesačne v kalendárnom roku 2005, kedy by bol prechodne percentuálny základ pre výpočet najvyšší. Od predpokladaných dopadov na rozpočet by sa musela odpočítať suma, ktorá sa u tejto kategórie sudcov zníži a vyrovná sa do roku 2007 s výškou príplatkov ostatných sudcov, ktorí sú poberateľmi príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu podľa doposiaľ platných predpisov.

$$10\,000 \text{ Sk} \times 18 \text{ sudcov} \times 12 \text{ mesiacov} = \mathbf{2\,160\,000 \text{ Sk}}$$

Odhad za rok 2005 je teda $4\,885\,920 \text{ Sk} - 2\,160\,000 \text{ Sk} = 2\,725\,920$

V roku 2006 nižší a v roku 2007 už budú príplatky vyrovnané.

Ak by bol počet týchto sudcov 30 potom by bol nárok na rozpočet nižší

$$10\,000 \text{ Sk} \times 30 \text{ sudcov} \times 12 \text{ mesiacov} = \mathbf{3\,600\,000}$$

Odhad za rok 2005 je $4\,885\,920 \text{ Sk} - 3\,600\,000 = 1\,285\,920$

2. Návrh zákona je v súlade s prioritami a cieľmi hospodárskej politiky.

3. Návrh zákona nemá vplyv na životné prostredie.

4. Návrh zákona neovplyvní zamestnanosť a nevyžiada si zvýšenie počtu pracovníkov.

Doložka finančných, ekonomických , enviromentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť k čl. II

Prvá časť – odhad vplyvu na verejné financie:

Navrhovaná právna úprava nezakladá zvýšenie nárokov na finančné prostriedky za štátneho rozpočtu ani z rozpočtov vyšších územných celkov.

Druhá časť- odhad vplyvu na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb:

Navrhovaná právna úprava nebude mať osobitný vplyv na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb.

Tretia časť – odhad vplyvu na životné prostredie:

Navrhovaná právna úprava nebude mať vplyv na životné prostredie.

Štvrtá časť – odhad vplyvu na zamestnanosť:

Navrhovaná právna úprava nezakladá zvýšené nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie.

II. Osobitná časť k čl.I

K bodu 1 (§ 24 ods. 4)

Prerušenie výkonu funkcie sudcu z rôznych dôvodov obsahovala aj doterajšia právna úprava. Navrhovaná zmena prerušenia výkonu funkcie sudcu z dôvodov splnenia podmienok pre vznik nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu reaguje najmä na tú skutočnosť, že ak sudcovi vznikne nárok na vyplácanie starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, nemusí prestať vykonávať funkciu sudcu a môže súbežne požiadať o priznanie dôchodku sociálnu poisťovňu . Iba v prípade, že požiada o prerušenie výkonu funkcie sudcu podľa § 95 ods. 1 a súčasne o vyplácanie príplatku za výkon funkcie sudcu, minister mu výkon funkcie preruší a sudca prestane funkciu sudcu reálne vykonávať .

Sudca, ktorý sa dočasne znovu ujme funkcie sudcu, nemá nárok na vyplácanie príplatku za výkon funkcie sudcu. Aby nevznikli pochybnosti súvisiace s nárokom na vyplácanie príplatku za výkon funkcie sudcu, navrhované ustanovenie § 24 ods. 4 obsahuje, na rozdiel od doposiaľ platnej právnej úpravy, že sa príplatok takémuto sudcovi nevypláca.

K bodu 2 (§ 24 ods. 6 až 8)

Minister spravodlivosti má právo na základe § 36 ods. 1 zákona č. 335/1991 o súdoch a sudcov v znení neskorších predpisov rozhodovať o voľných miestach sudcov, pretože určuje ich počty. Navrhovaná úprava dáva ministrovi spravodlivosti možnosť rozhodnúť, že miesto sudcu, ktorý požiadal o prerušenie výkonu funkcie sa stáva voľným miestom sudcu. Pozitívne sa tak rieši problém prebytku a nedostatku sudcov na rôznych súdoch, pretože takto uvoľnené miesto na súde s dostatočným počtom súdov sa prideli na súd, kde sudcovia chýbajú.

Novo navrhnuté znenie ods. 7 a 8 nadväzuje na túto úpravu, keď definuje rozdielne právo sudcu vrátiť sa na súd , z ktorého odišiel pre prerušenie výkonu funkcie podľa toho, či mal prerušený výkon funkcie sudcu z dôvodov upravených v doterajšom znení ods. 1, 2, 3, 5, alebo z dôvodu podľa odseku 4. V prvom prípade má sudca právo vrátiť sa na súd, na ktorom vykonával funkciu pred prerušením výkonu funkcie alebo na súd, na ktorý bol pridelený súdnou radou. V druhom prípade, teda ak mu vznikol nárok na dôchodok, ak požiadal o vyplácanie príplatku a dočasne sa chce vrátiť plniť sudcovské povinnosti, môže sa vrátiť na súd, kde vykonával funkciu pred prerušením iba vtedy, ak je na tomto súde voľné miesto a predseda tohto súdu s tým súhlasí , alebo na miesto na ktoré ho prideli súdna rada. V takom prípade osobný úrad rozhodne o termíne nástupu a čase trvania funkcie. Môže to byť napríklad aj na čas, kým sa nepodarí voľné miesto sudcu obsadiť na základe riadneho výberového konania.

K bodu 3 (§ 25 odsek 4)

Ide o legislatívne technickú úpravu a precizovanie textu v súvislosti so zavedením inštitútu príplatku za výkon funkcie sudcu a inštitútu príplatku k dôchodku pozostalých.

K bodu 4 (§ 95)

Nárok na príplatok za výkon funkcie sudcu má podľa navrhovanej právnej úpravy sudca, ktorému vznikol nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, požiada ministra o prerušenie výkonu funkcie sudcu a súčasne požiada o priznanie príplatku, alebo vtedy, keď mu zanikne funkcia z dôvodov uvedených v zákone. Aby bola úprava prehľadná a presnejšia ako doposiaľ, osobitne sa do nadpisu dostáva pojem príplatky k dôchodku pozostalých a v odseku 2 sa presne určuje, ktoré z pozostalých osôb, za akých podmienok a v akej výške majú nárok na príplatok k vdovskému vdoveckému a sirotskému dôchodku. Výška príplatku k týmto dôchodkom zostáva bez zmeny ale sa viaže na nový výpočtový základ..

Návrh novely zavádza od jej účinnosti inštitút príplatku za výkon funkcie sudcu ako nový inštitút s inou filozofiou a najmä neviaže tento príplatok na dôchodok, ktorý priznáva sociálna poisťovňa, ale na priemerný plat sudcu upravený osobitným právnym predpisom, ktorým je zákon č. 120/1993 Z. z. Priemerným platom sudcu podľa § 23 ods. 1 uvedeného zákona je plat poslanca uvedený v § 2, teda 3-násobok priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, zaokrúhlenej nahor na celých 100 Sk. Výška mesačného príplatku je určená jedným percentom z výpočtového základu, ktorým je priemerný plat sudcu v čase zániku funkcie sudcu, alebo prerušenia funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4.

Doterajšia právna úprava obsahovala podmienky zvýšenia príplatku k dôchodku v závislosti od zvyšovania dôchodkov o príslušné percento alebo pevnú sumu. Nová navrhovaná právna úprava ponecháva tento mechanizmus a upravuje povinnosť zvýšiť príplatok za výkon funkcie sudcu v prípade, ak dôjde k zmenám vo výpočtovom základe.

K bodu 5,6,7,8 (§ 96 , 99 a 110)

Ide o legislatívne technické úpravy týkajúce sa používania nového pojmu zavedeného v § 95 navrhovanej úpravy.

K bodu 9 (§ 148 odsek 9)

Výpočtovým základom pre určenie výšky príplatku k dôchodku podľa doposiaľ platnej právnej úpravy bol dôchodok. Pre sudcov vojenských súdov, ktorí sú zároveň profesionálnymi vojakmi a platí pre nich iný režim priznávania dôchodkov, bolo nutné osobitným spôsobom upraviť pravidlá výpočtu a výpočtového základu. Nový inštitút zavádzaný navrhovanou úpravou je viazaný na priemerný plat sudcu, bez väzby na dôchodky patriace vojakom profesionálom. Navrhovaná úprava výslovne odkazuje na všeobecné pravidlá určenia výšky príplatku za výkon funkcie sudcu aj pre sudcov vojenských súdov, ktorí sú profesionálnymi vojakmi.

K bodu 10, 11 (§ 150a odsek 3 a 151 odsek 5)

Ide o legislatívne technické zmeny v texte, reagujúce na novo upravené ustanovenia zákona.

K bodu 12 (§ 151e a 151f)

Prechodné ustanovenia k návrhu novely upravujú jednak plynulý pokles % predstavujúceho pomer z výpočtového základu pre roky 2005 a 2006, jednak postavenie tých sudcov, ktorí už poberajú príplatok k dôchodku podľa doterajších predpisov alebo im vznikol na priznanie príplatku nárok.

Percentuálny podiel z výpočtového základu, ktorým je príslušný druh dôchodku, predstavuje podľa platnej právnej úpravy 3.75 % . V čase nadobudnutia účinnosti zákona o sudcoch a prísediach bola právna úprava výšky dôchodkov úplne iná a znamenala v praxi najmä to, že z maximálnej výšky dôchodku určenej zákonom sa určoval príplatok k dôchodku sudcu príslušným percentom. Prijatím zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sa situácia zmenila. Výpočtový základ sa výrazne zvýšil, čím došlo aj k nárastu príplatku k dôchodku. Percentuálny podiel určený pôvodne prijatým zákonom o sudcoch sa tak dostal do zjavného rozporu s charakterom príplatku k dôchodku. U sudcov, ktorí vykonávali funkciu sudcu 40 rokov , alebo sa im započítala zákonom upravená iná doba pre účely výpočtu starobného dôchodku, by mohol výrazne presiahnuť výšku dôchodku. Účel príplatku k dôchodku , s jeho pôvodne zamýšľanou funkciou poskytnúť sudcom aj po odchode na dôchodok slušnú životnú úroveň ako ústavným činiteľom plniacim náročnú funkciu, by sa zmaril neprimeraným zvýšením, spôsobeným zmenou iného predpisu, ktorý sa týka nárokov všetkých občanov.

Postavenie sudcov ako ústavných činiteľov by však malo byť zaručené aj do budúcnosti, pretože je to v súlade s ústavnými princípmi Slovenskej republiky ako aj v súlade s medzinárodnými dokumentmi. Sudcovská funkcia je celoživotnou funkciou a skúsenosti sudcov v dôchodkovom veku môžu byť práve do budúcnosti cenným zdrojom pri vzdelávaní novej generácie, pri výklade vývoja právnych predpisov a aj títo sudcovia by mali mať podmienky zodpovedajúce ich stavu aj popri poberaní dôchodku. Navrhovaná úprava reaguje na to postupným poklesom percenta z nového výpočtového základu. Podobným spôsobom, ako zákon o sociálnom poistení pri určení priemerného osobného mzdrového bodu, keď sa priemerný osobný mzdový bod prestane určovať od 1.1.2007, zákon o dani z príjmov, ktorý postupne zavádza zdaňovanie odchodného u sudcov zvyšovaním percenta zdanenia až do roku 2007, predkladateľ znižuje percento, ktorým sa v rokoch 2005 a 2006 bude vypočítavať výška príplatku za výkon funkcie sudcu. V roku 2005 sa toto percento zníži na 1,3 % z priemerného platu sudcu určeného podľa osobitného predpisu, v roku 2006 na 1.25 % podľa rovnakého pravidla a od 1.1.2007 bude predstavovať výška príplatku 1% z výpočtového základu.

Rovnako sa budú vypočítavať aj nároky pozostalých osôb.

Sudcovia – dôchodcovia budú do účinnosti navrhovanej novely poberať príplatok k dôchodku za výkon funkcie sudcu v takej výške ako im bude vypočítaná po zvýšení výpočtového základu na rok 2004. Od účinnosti novely sa príplatok k dôchodku nebude vyplácať, pretože sa transformuje u všetkých sudcov , ktorým sa príplatok k dôchodku vyplácal od 1.1.2005 na príplatok za výkon funkcie sudcu z nového výpočtového základu vo výške určenej týmto zákonom. Rovnako sa bude postupovať aj pri priznávaní príplatku k dôchodku pozostalých. Ak bol sudcovi

prerušený výkon funkcie sudcu z dôvodu odchodu na starobný alebo invalidný dôchodok, bude sa prerušenie výkonu funkcie považovať za prerušenie podľa § 24 ods. 4 tohto zákona. Postupne sa vyrovná príplatok za výkon funkcie sudcu u všetkých sudcov na 1 % z výpočtového základu. Sudcovia nebudú mať dôvod odchádzať na dôchodok, prípadne žiadať o prerušenie výkonu funkcie len s ohľadom na výhodnejšie podmienky, pretože podľa navrhovanej úpravy sa v roku 2007 dostanú do rovnakého postavenia. Za roky 2005 a 2006 sa prepočíta výška príplatku za výkon funkcie sudcu príslušným percentom u všetkých sudcov poberajúcich príplatok za výkon funkcie, a v roku 2007 bude táto výška u všetkých 1% z výpočtového základu.

Osobitná časť k čl. II

K § 134 až 137:

Podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa. Aj prokurátor je v prvom rade občan, ktorý však na rozdiel od väčšiny iných občanov alebo právnikov pracujúcich v iných právnických profesiách žije a pracuje v inom režime, iným pre neho a jeho rodinu nepriaznivejším spôsobom. Preto bol koncipovaný inštitút príplatku k dôchodku odvodený od výšky starobného dôchodku, ktorý je určitým vyjadrením osobitosti výkonu prokurátorskej funkcie a istej kompenzácie obmedzení, ktoré prokurátor musí znášať počas výkonu svojej funkcie. Žiada sa však, čo aj formálnoprávne, zvýrazniť, že ide o príplatok za výkon funkcie prokurátora a v prípade jeho smrti o príplatok k vdovskému, vdoveckému, či sirotskému dôchodku.

K podstatným náležitostiam vzniku práva na príplatok za výkon funkcie prokurátora patrí zánik služobného pomeru prokurátora a nárok na starobný, predčasný starobný alebo invalidný dôchodok. Zákonom určené obligatórne podmienky vzniku práva na príplatok za výkon funkcie musia nastať súbežne a neprítomnosť jednej z nich vylučuje vznik tohto práva. Výnimkou vzniku takto určeného práva je skutočnosť zániku služobného pomeru prokurátora smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho vo vzťahu k vdovskému alebo sirotskému dôchodku.

Základom výpočtu výšky príplatku za výkon funkcie prokurátora nemá byť výška priznaného mu dôchodku (ktorého výmera nemusí súvisieť iba s výkonom funkcie prokurátora), ale priemerný plat prokurátora, ktorý odvíja od priemerného platu sudcu ustanoveného osobitným zákonom.

Výška príplatku za výkon funkcie prokurátora v navrhovanej úprave má regresívnu povahu. V súčasnej úprave je výška príplatku k dôchodku určená sumou 3,75 % z priznaného dôchodku prokurátora za každý rok započítateľnej praxe, najviac však za 40 rokov. Takáto úprava znamená po nadobudnutí účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nárast neprimerane vysokých starobných dôchodkov a nezodpovedá aktuálnemu trendu dôchodkového zabezpečenia vo všeobecnosti. Navrhovaná úprava podstatne mení spôsob výpočtu výšky príplatku. Pre rok 2005 sa predpokladá príplatok vo výške 1,30 %, v roku 2006 1,25 % a roku 2007 1,00 % z priemerného platu prokurátora. Príplatok bude možno priznať najviac za 35 rokov započítateľnej praxe. Prípadné zvyšovanie príplatku za výkon funkcie bude závislé od pohybu priemernej mzdy prokurátora.

Návrh týkajúci sa zániku práva na príplatok je v podstate iba legislatívnotechnickým vyjadrením zmeny.

K § 138:

V súvislosti s navrhovanou úpravou príplatku za výkon funkcie vzniká potreba upresniť započítateľnú prax, rozhodujúcu pre jeho výpočet. Medzníkom má byť účinnosť navrhovanej zmeny. Ak prokurátor je ku dňu účinnosti tohto zákona

v služobnom pomere, započítajú sa mu do praxe všetky obdobia započítané podľa doterajších predpisov. Ak však služobný pomer prokurátora vznikne až po účinnosti zákona, na účely príplatku za výkon funkcie sa započíta iba čas prípravnej služby čakaťa prokurátora a justičného čakaťa, čas výkonu funkcie prokurátora alebo sudcu a čas, ktorý sa považuje za čas výkonu funkcie (napr. čas čerpania dovolenky a preventívnej rehabilitácie, študijného voľna na zvyšovanie kvalifikácie, dočasného pridelenia).

Takýto rozdielny postup vyplýva zo skutočnosti, že po roku 1989 bolo nevyhnutné v prokuratúre vykonať personálne zmeny a doplnenia a do služobného pomeru prokurátora nastúpilo množstvo osôb z iných právnických profesií.

V členských štátoch Európskej únie nie je zriedkavým javom, ak tá istá osoba v istom časovom období vykonáva funkciu prokurátora a v inom sudcu a opačne. V našich podmienkach tiež dochádza k tomuto javu a tak je potrebné mu dať právny rámec aj pre účely príplatku za výkon funkcie.

K § 139, 140, 141, 167:

Nové pojmy si vyžiadali aj legislatívnotechnické úpravy § 139 ods. 1, § 140 ods. 2 písm. a), § 141 ods. 2, § 167 ods. 1, 2, 3 písm. a).

K § 263a:

V dôsledku navrhovaných zmien je potrebné doplniť aj prechodné ustanovenia zákona č. 154/2001 Z. z.. Vznik práva na príplatok za výkon funkcie, príplatok k vdovskému dôchodku, príplatok k vdoveckému dôchodku a príplatok k sirotskému dôchodku ostáva zachovaný podľa ustanovení teraz platného zákona č. 154/2001 Z. z., účinného od 1. mája 2001. Navrhovaná zmena sa však bude dotýkať stanovenia výšky príplatkov. Pôjde o úzky okruh bývalých prokurátorov, ktorí odišli do dôchodku po 1. máji 2001 a osobitne tých, ktorým zanikol služobný pomer prokurátora po nadobudnutí účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a ktorých výška dôchodku spolu s príplatkom k dôchodku sa rovná mzde produktívneho prokurátora.

Navrhovaná úprava tak podnieti prepočty príplatkov za výkon funkcie podľa novej právnej úpravy a nedotkne sa samotného starobného dôchodku. Pre účely určenia výšky príplatku sa započíta celá prax, ktorá podľa doterajších predpisov je započítateľná na účely príplatku k dôchodku, teda najviac za 40 rokov praxe.

K čl. III.

Účinnosť novely sa predpokladá od 1.1.2005, s výnimkou § 95 ods. 4 čl. I, ktorý nadobudne účinnosť od 1.1.2007. Ide o odloženie účinnosti výsledného percenta pre určenie výšky príplatku, tak ako je upravené po postupnom znižovaní percentuálneho pomeru z výpočtového základu za roky 2005 a 2006.